

جنگ رسانه در بحران اکرین؛ چارچوب سازی تحولات سیاسی اکرین و کریمه (۲۰۱۳-۲۰۱۵) در شبکه‌های خبری سی ان ان (CNN) و راشاتودی (RT)

علی امیدی* ، مهرداد رشیدی علویجه**

تاریخ دریافت: ۹۶/۲/۱۰ تاریخ پذیرش: ۹۶/۵/۱۰

چکیده

کشور اکرین از اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی تاکنون صحنه اتفاقات و تحولات سیاسی-اجتماعی گوناگونی بوده است. در کنار ابعاد مختلف و ریشه‌های بحران اکرین، نقش و تأثیر رسانه‌های خبری گوناگون در تحولات این کشور از جهت شکل‌دهی به افکار عمومی و نیز چارچوب سازی رویدادها غیرقابل انکار است. دو شبکه خبری سی ان ان (شبکه خبری آمریکا) و راشا تودی (شبکه خبری روسیه) از جمله مهم‌ترین این شبکه‌ها محسوب می‌شوند که در طول شکل‌گیری و در جریان تحولات سیاسی-اجتماعی اکرین، نه تنها به انعکاس گسترده خبری آن اقدام کرده بلکه با اقدامات گوناگون سعی در چارچوب سازی و هدایت افکار عمومی مخاطبان خود در جهت سیاست‌های

* دانشیار روابط بین الملل گروه علوم سیاسی دانشگاه اصفهان. (نویسنده مسئول). al.omidi@gmail.com

** دانش آموخته کارشناسی ارشد روابط بین الملل دانشگاه اصفهان. mehrdad.raschidi@yahoo.de

راهبردی خود داشته‌اند. سؤال اصلی نوشتار حاضر این است که شبکه‌های خبری-ماهواره‌ای سی ان ان (CNN) و راشاتودی (RT) تحولات اکرین و کریمه را چگونه چارچوب سازی کرده‌اند؟

مهم‌ترین یافته تحقیق حاضر آن است که شبکه خبری سی ان ان مسکو را مسبب اصلی بحران اکرین قلمداد کرده و تحولات اکرین و کریمه را انقلاب مردمی و دمکراتیک دانسته و همه‌پرسی شبه‌جزیره کریمه و الحاق آن به کشور روسیه را به‌مثابه اشغال آن توسط مسکو و شبکه خبری راشا تودی آن را نوعی شورش تحریک شده از سوی غرب و الحاق کریمه به روسیه را دمکراتیک و نقش روسیه را بیطرفانه بازنمود کرده است. این پژوهش بر اساس روش تحلیل محتوای کیفی از نوع جهت‌دار بر روی متون منتشره دو رسانه سی ان ان و راشاتودی در سال ۲۰۱۴ در قبال بحران اکرین و بر اساس معیار دوگانه سازی گفتمانی انجام‌گرفته است.

واژه‌های کلیدی: سی ان ان، راشاتودی، چارچوب سازی، بحران

اکراین، کریمه

مقدمه

شاید کمتر کسی تصور می‌کرد که مخالفت با انعقاد یک قرارداد تجاری با اتحادیه اروپا توسط ویکتور یاناکویچ رئیس‌جمهور وقت، اکرین را درگیر بحرانی کند که این کشور را تا مرز تجزیه و فروپاشی کشانده و نیز جهان را در معرض جنگ سرد جدیدی قرار دهد. جرقه بحران اکرین در اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی و با شروع اعتراضات مردمی و گردهمایی آنان در میدان استقلال کیف در اعتراض به امتناع ویکتور یاناکویچ در امضای قرارداد تجاری با اتحادیه اروپا آغاز گردید.

دلیل اصلی و جرقه آتش بحران در این کشور را می‌توان یک قراردادی تجاری^۱ دانست. در جریان این امر، ویکتور یاناکویچ، رئیس‌جمهور وقت اوکراین که مدت‌ها مصمم به عقد این قرارداد تجاری بود، به یکباره در روز ۲۱ نوامبر ۲۰۱۳ مذاکرات خود را با اتحادیه اروپا قطع کرد. هدف از عقد این قرارداد تجاری با اتحادیه اروپا (این قرارداد توسط اعضای اتحادیه مشارکت شرقی^۲ نام‌گذاری شده بود) مواردی از قبیل ایجاد روابط سیاسی نزدیک‌تر، کمک به رشد اقتصادی اوکراین، تسهیل واردات و صادرات و تسهیلات رفت و شد افراد بین کشور اوکراین و اعضای اتحادیه اروپا بود. در کنار سایر جنبه‌های سیاسی-اجتماعی بحران اوکراین و نیز ریشه‌های شکل‌گیری و پیامدهای آن، نقش و تأثیر برخی از رسانه‌ها و شبکه‌های خبری بر وخامت تحولات جریانات بحران اوکراین از جهت شکل‌دهی به افکار عمومی و چارچوب‌سازی حوادث آن از طریق پخش اخبار جهت‌دار و تصویرسازی‌ها حائز اهمیت است. از جمله مهم‌ترین این شبکه‌های خبری می‌توان به دو شبکه خبری-ماهواره‌ای سی ان ان (CNN)^۳ و راشاتودی (RT) اشاره کرد.

نوشتار حاضر با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی و با روش تحلیل محتوای کیفی، مطالب منتشره در سایت‌های این دو رسانه بزرگ، در ابتدا در بخش چارچوب نظری، توضیحاتی در رابطه با چارچوب‌سازی رسانه‌ای ارائه کرده و به دنبال پاسخگویی به این پرسش است که: شبکه‌های خبری-ماهواره‌ای سی ان ان (CNN) و

1. Trade Pact

2. Eastern Partnership

۳- شبکه سی ان ان: شبکه آمریکایی خبری-ماهواره ای سی ان ان ۳در سال ۱۹۸۰ میلادی به‌وسیله تد ترنر^۳ و ۲۵ عضو و همکاران با سرمایه اولیه ۲۰ میلیون دلار تأسیس گردید. سی ان ان با تأسیس خود اولین شبکه خبری-ماهواره‌ای اختصاصی ایالات‌متحده لقب گرفت که اخبار و اطلاعات را برای مخاطبانش بر روی آنتن می‌برد. این شبکه خبری-ماهواره‌ای یکی از پرمخاطب‌ترین رسانه جهانی بوده و هم اکنون در بسیاری از کشورهای جهان دارای نمایندگی و خبرنگاران و گزارشگران بومی می‌باشد (Shah, 2007: 1-4).

راشا تو دی (RT)^۱ تحولات اکراین و کریمه را چگونه چارچوب سازی کرده‌اند؟ مقاله حاضر در پاسخ به سؤال مزبور، این فرضیه‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهد که: ۱- شبکه خبری سی ان ان تظاهرات میدان استقلال کیف و سقوط حکومت یاناکویچ و روی کار آمدن دولت پروشنکو را انقلاب مردمی و دموکراتیک قلمداد کرده و همه‌پرسی شبه‌جزیره کریمه و الحاق آن به کشور روسیه را به‌مثابه اشغال آن توسط مسکو چارچوب سازی کرده است. ۲- شبکه خبری راشا تو دی تظاهرات میدان استقلال کیف و سقوط دولت یاناکویچ و روی کار آمدن دولت پروشنکو را یک حادثه غیرقانونی و شورش برنامه‌ریزی‌شده از سوی غرب قلمداد کرده و همه‌پرسی و الحاق شبه‌جزیره کریمه به روسیه را در چارچوب حقوق بین‌الملل برای مخاطبان چارچوب سازی کرده است.

ساختار این پژوهش در هشت قسمت شامل مقدمه و طرح مسئله، چارچوب نظری، دلیل آغاز بحران، دلیل تداوم و گسترش بحران، مشروعیت همه‌پرسی در شبه‌جزیره کریمه و الحاق آن به روسیه، نقش روسیه در ایجاد و تداوم بحران و دخالت سایر قدرت‌ها و مقصران اصلی نقض آتش‌بس مینسک و نهایتاً نتیجه‌گیری سازماندهی شده است.

۱- شبکه راشاتودی (RT) : شبکه خبری ماهواره‌ای روسیه، شبکه خبری تحت پوشش و وابسته دولت روسیه بوده که هر روزه و به‌طور ۲۴ ساعته، اخبار و اطلاعات را در داخل روسیه و همچنین به‌طور ماهواره‌ای و نیز اینترنتی در خارج از مرزهای این کشور برای مخاطبان خود در دیگر کشورها اشاعه می‌دهد. شبکه راشاتودی شامل کانال‌های گوناگون به زبان‌های روسی، انگلیسی (تأسیس در ۲۰۰۵)، عربی با نام الیوم (تأسیس در ۲۰۰۷)، اسپانیولی (تأسیس در ۲۰۰۹)، آرتی آمریکا (تاسی در ۲۰۱۱) و آرتی بریتانیا (تأسیس در ۲۰۱۴) است که دو کانال آخری به‌طور اختصاصی در کشورهای آمریکا و انگلستان پخش می‌گردد. به عقیده برخی از مقامات دولتی پیشین روسیه و نیز خبرنگاران قبلی این شبکه، راشا تو دی به‌منزله تریبون تبلیغاتی سیاست خارجی دولت روسیه عمل می‌کند (Gunter, 2000:1-10).

متدولوژی تحقیق

تحقیق حاضر بر اساس روش تحلیل محتوای کیفی^۱ از نوع جهت‌دار^۲ انجام شده است. این نوع روش تحقیق که بسیار شبیه هرمنوتیک کلاسیک ویلهلم دیلتای است و تلاش می‌کند با استفاده از روش‌های تفسیری، اغراض مؤلف را از متن نوشتاری بازنمایی کند و تا حد ممکن محتوای پنهان پیام را از طریق تفسیر متن و دلالت‌های ضمنی آن کشف و بازنمود نماید (ایمان و نوشادی، ۱۳۹۰: ۱۶-۳۸). برای این کار، متن یا متون موردنظر بصورت زمانی و موضوعی دسته‌بندی می‌شود تا محتوای پنهان پیام از محتوای آشکار آن شناسایی و بازنمود گردد. بنابراین، در تحلیل محتوای کیفی، پژوهشگر پا را به فراسوی واژه‌ها یا محتوای عینی متون می‌گذارد و سعی می‌کند مضمون‌ها یا الگوهای آشکار و پنهان در متن را کشف و توصیف نماید. بنابراین، واحد تحلیل در تحلیل محتوای کیفی متن‌های نوشتاری اعم از واژه، جمله، پاراگراف، مقاله، خبر و غیره است. تحلیل محتوای کیفی فرض را بر این می‌گذارد که یک متن حاوی معانی و حامل ارزش‌های متفاوت است که برخی از آن‌ها آشکارا انتقال می‌یابد، اما برخی معانی متن بصورت غیرمستقیم و با ظرافت، ذهن مخاطب را هدف می‌گیرد. رسانه‌ها هم امروزه چنین اهداف مستقیم و غیرمستقیمی را دنبال می‌کنند و صرفاً وسیله خنثای انتقال پیام نیستند. آن‌ها به داده‌های میدانی شکل داده و با سوگیری‌های خاصی تحویل مخاطب می‌دهند.

جامعه آماری پژوهش حاضر اخبار مربوط به بحران اکرین طی سال ۲۰۱۴ و سه ماه اول ۲۰۱۵ از شبکه سی ان ان و راشا تو دی است. صرفاً اخبار و تحلیل‌هایی از این دو رسانه مدنظر بوده است که دلالت بر واژگان اصلی این بحران سیاسی داشته‌اند. واژگان و مفاهیم اصلی بحران سیاسی اکرین عبارت‌اند از: دلیل آغاز بحران، شورش یا

-
1. Qualitative Content Analysis
 2. Directed Qualitative Content Analysis

انقلاب دمکراتیک بودن آن، بی‌رحمی و قساوت حکومت وقت، دلیل تداوم و گسترش بحران، مشروعیت همه‌پرسی در شبه‌جزیره کریمه و الحاق آن به روسیه، نقش روسیه در تداوم بحران در شرق اوکراین و تجزیه‌طلبی و مقصران اصلی نقض آتش‌بس مینسک. بخش‌های مقاله نیز بر اساس این واژگان و مفهوم‌سازی از بحران اوکراین تنظیم شده است. همه این موارد در سال ۲۰۱۴ و اوایل ۲۰۱۵ اتفاق افتاد و آثار آن ادامه دارد. معیار تحلیل این دو رسانه در موضوع یادشده، استخراج دوگانه‌سازی گفتمانی^۱ در مراحل مختلف بحران اوکراین است. گفتمان‌های دوگانه روس‌گرا-غرب‌گرا، انقلاب دمکراتیک-شورش، قانونی-غیرقانونی، اشغال-الحاق دمکراتیک و نهایتاً حامی آتش‌بس-ناقص آتش‌بس است.

چارچوب نظری: بازتعریف و قلب واقعیت توسط رسانه‌ها:

بی‌تردید بی‌طرف و راستین دانستن رسانه‌ها در تمام شرایط امری آرمان‌گرایانه و به‌دوراز واقعیت خواهد بود. در مقابل رسانه‌ها معمولاً با تصاویری پیش‌ساخته و داستانی پیش‌پرداخته به مشاهده رویدادها رفته و با نگرشی از پیش شکل‌گرفته به‌گزینش داده‌ها و بررسی پدیده‌های اجتماعی می‌پردازند. فرآیند گردآوری و انتشار رویدادها فرآیندی عینی و بی‌طرفانه نیست بلکه آمیخته به ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی، سیاسی و اجتماعی هستند. یکی از مفاهیم مرتبط با این امر چارچوب‌سازی^۲ و دروازه‌بانی^۳ رسانه‌ای می‌باشد که دو روی یک سکه هستند. بر اساس این نظریه‌ها، رسانه‌ها آینه انعکاس رویدادها و واقعیت‌های اجتماعی و سیاسی نیستند، بلکه برعکس آفریننده واقعیت‌های اجتماعی و سیاسی هستند و به برداشت‌های افراد از دنیای اطرافشان هستی می‌بخشند (دعاگویان و توتونچی، ۱۳۹۱: ۱۸۲).

1. Discursive dualism
2. Framing
3. Gatekeeping

گیلتین^۱، چارچوب‌ها را رویه‌های معین و ثابتی از شناسایی، تفسیر، گلچین کردن، تأکید، حذف و سانسور می‌داند که در آن نهادها و سازمان‌های گوناگون (از جمله پایگاه‌ها و رسانه‌های خبری) به ایجاد گفتمان‌های موردنظر خویش مبادرت می‌ورزند (De Veerse & Others, 2005: 53-54).

در واقع چارچوب‌سازی، طریقه اشاعه و انتقال اطلاعات به مخاطبان در رابطه با مسائل مختلف است. در این راستا رسانه‌ها با چارچوب‌سازی اطلاعات و تصاویر از واقعیت‌ها و در طی فرآیندهای برنامه‌ریزی شده و ساختار یافته، خود به وجود آورنده واقعیتی اجتماعی خواهند بود. رسانه‌های خبری طی فرآیند چارچوب‌سازی سعی می‌کنند تا در زمان مقتضی و در راستای منافع سیاست‌گذاران، مالکان و حامیان خود، با شکل‌دهی به افکار عمومی، فهم مخاطبان خود را از موضوعی خاص در مسیر دلخواه خود هدایت کنند. می‌توان گفت از جمله کارکردهای چارچوب‌سازی رسانه‌ای آن است که این امر در جوامع مختلف موجب بروز قضاوت‌های ارزشی در مورد موضوعات مختلف، کسب، اعطا و همچنین سلب مشروعیت و حمایت از اشخاص یا موضوعات خاص، اعمال تأثیرات و همچنین تغییر در موضوعات و مسائل گوناگون و نیز تأثیر بر ساختارهای مختلف جامعه می‌شود (Cissel, 2012: 68-69).

مفهوم "دروازه‌بانی"، فراگرد کنترل جریان و گردش اطلاعات در سیستم‌های گوناگون اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی است (عباسی، ۱۳۸۲: ۸). این مفهوم همچنین به فرآیند گسترده‌ای از کنترل اطلاعات، شامل تمام جنبه‌های رمزگذاری پیام، نه فقط انتخاب، بلکه ممانعت از نشر، انتقال، شکل‌دهی، ارائه و عرضه، تکرار و زمان‌بندی در طول مسیر انتقال از منبع به گیرنده دلالت می‌کند. در یک تحلیل دقیق‌تر، می‌توان گفت دروازه‌بانی، فرآیند دوباره‌سازی یک چارچوب ضروری برای رویداد و تبدیل آن به خبر است و ارتباطگران، عناصری از پیام را انتخاب و بقیه را رد می‌کنند.

1. Giltin

عناصر انتخاب شده به‌طور برجسته‌ای نمایش داده می‌شوند: با بیشترین سرعت و بطور مکرر. اغراق نیست اگر بگوییم تمام دست‌اندرکاران امر ارتباط، به نحوی دروازه‌بان هستند؛ چون دروازه‌بانی یک امر ضروری در سراسر فرایند انتخاب و تولید پیام است. نه تنها انتقال همه خبرها ممکن نیست، بلکه انتقال مواد خامی که شکل و شمایل خبر نداشته باشد هم غیرممکن است (بروجردی علوی، ۱۳۸۰: ۶۶).

– مراحل بحران اکراین و چگونگی چارچوب سازی آن توسط شبکه‌های

خبری – ماهواره‌ای سی ان ان و راشاتودی

بحران اکراین در نگاه اجمالی به پنج مرحله قابل تقسیم است که در این مقاله چارچوب سازی رویدادها از طرف سی ان ان و راشاتودی به ترتیب این مراحل مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱) آغاز بحران (مخالفت دولت با موافقت‌نامه تجاری با اتحادیه اروپا،

اعتراضات و تظاهرات مردم):

با امتناع یاناکویچ از انعقاد قرارداد تجاری با اتحادیه اروپا و شروع اعتراضات بر ضد این تصمیم در کشور اکراین و تجمع مردم در خیابان‌ها، آنچه در رابطه با اهداف شبکه‌های غرب محور همچون سی ان ان در این رابطه و در چارچوب سیاست‌های رسانه‌ای آن به چشم می‌خورد آن است که سی ان ان با تلاش حداکثری سعی داشته تا به طرق مختلف ضمن انتقاد از این سیاست یاناکویچ، آن را مخرب برای آینده کشور و مردم اکراین قلمداد کرده و دولت یاناکویچ را ناکارآمد، فاسد و روس محور و اعتراضات مردمی را منطقی و قانونی برای مخاطبانش در سراسر دنیا بازنمایی و چارچوب سازی کند.

در این محور و باهدف برجسته‌سازی حضور معترضان در خیابان‌های اکراین و

همراهی با موج این اعتراضات، شبکه سی ان ان در خبری در این رابطه می‌نویسد:

"اقتصاد اکراین در باتلاق عمیق فساد گرفتار است. دولت کیف با پیروی از سبک الیگارشی روسی در حالی با امضای قراردادهای نامطمئن و مبهم^۱ شانس‌های بزرگ خود را از دست می‌دهد (همچنان که پیش از برگزاری المپیک سوشی روسیه شاهد برخی از آنها بودیم) که شرایط اقتصادی این کشور افق‌های روشنی را پیشرو نخواهد داشت. نظام اداری این کشور هم اکنون به‌عنوان یکی از فاسدترین نظام‌های سیاسی در جهان است" (Ghitis, CNN, 20 Feb. 2014).

در ابعاد دیگر این موضوع و آنچه در خبرهای سی ان ان در این رابطه به چشم می‌خورد آن است که این شبکه سعی داشته تا ورود اکراین به معاهده تجاری با اتحادیه اروپا را مثبت و بر پیامدهای آن برای این کشور تأکید کند. در این رابطه در ادامه این خبر می‌آورد:

"این در حالی است که کشور همسایه اکراین یعنی لهستان که اکنون عضو اتحادیه اروپاست از زمان پیوستن به این اتحادیه در یک دهه گذشته رشد ۵۰ درصدی در درآمد تولید ناخالص ملی خود را تجربه کرده که ارزش آن به چیزی بیشتر از ۱۸۰۰۰ میلیون دلار در سال رسیده و این در حالی است که ارزش خالص تولید داخلی اکراین چیزی در حدود ۶۳۰۰ میلیون دلار بوده که این رقم حتی از پنج سال پیش پایین‌تر است" (Ghitis, CNN, 20 Feb. 2014).

به‌طورکلی می‌توان گفت شبکه سی ان ان با ابزار چارچوب‌سازی و بازنمایی خبری حوادث اکراین برای مخاطبان‌ش، اهداف ذیل را در این رابطه دنبال می‌کند؛ الف) همراهی با موج اعتراضات بر ضد یاناکویچ از طریق قانونی نشان دادن و ماهیت آزادی و دموکراسی خواهانه آن‌ها؛

1. Shady

ب) دفاع و سازنده توصیف کردن وارد شدن به معاهده تجاری-سیاسی با اتحادیه اروپا برای اکراین؛

ج) انتقاد از تصمیم دولت یاناکویچ مبنی بر خروج از معاهده تجاری با اتحادیه اروپا و تخریب چهره عمومی آن؛

برخلاف موضع شبکه خبری سی ان ان در رابطه با امتناع یاناکویچ از وارد شدن به معاهده سیاسی-تجاری با اتحادیه اروپا و انتقاد از این امر و نیز سعی سیاست‌گذاران این شبکه در متهم کردن دولت یاناکویچ از پیروی از سیاست‌های روسیه، آنچه در اخبار و گزارش‌های منتشره از شبکه راشاتودی در این زمینه به چشم می‌خورد، تلاش آن در جهت تأکید بر تبعات این معاهده برای کشور اکراین و نیز دفاع از این تصمیم یاناکویچ با تأکید و چارچوب سازی پیامدها و نکات منفی موجود در این امر بوده است. در این رابطه شبکه راشاتودی در خبری می‌آورد:

"تظاهرات اکرائینی‌های غرب‌گرا همچنان در خیابان‌های اکراین در جریان است. این در حالی است که دلایل اکراین برای امتناع از وارد شدن به معاهده تجاری با اتحادیه اروپا روشن است. اتحادیه اروپا در شرایطی نیست که بتواند انتظارات اکراین را برآورده سازد. به‌طور معمول باوجود ناتوانی اتحادیه اروپا در حل بحران مالی اعضای ورشکسته خود همچون پرتغال، ایتالیا، یونان و دیگران، این اتحادیه تمایل چندانی برای عضویت اکراین ندارد چنانچه به عقیده انگدھال، کارشناس ژئوپلیتیک، این اتحادیه پولی برای سودرسانی به اکراین در چنته ندارد اما تلاش خواهد کرد از ضعف اکراین به سود خود بهره‌برداری کند" (RT, 30 Nov 2013).

نکته دیگری که در اخبار گوناگون این شبکه در این رابطه به چشم می‌خورد آن است که، شبکه راشاتودی سعی دارد تا به‌طور ضمنی وارد شدن به اتحادیه تجاری-سیاسی با اتحادیه اروپا را فاصله گرفتن از شریک اقتصادی-سیاسی پرمفعتش یعنی

روسیه نشان داده و این امر را به ضرر کشور و مردم اوکراین برای مخاطبان خود چارچوب‌سازی کند. (RT, 25 Nov 2013)

با بررسی صورت گرفته در رابطه با اخبار منتشره از شبکه راشاتودی در رابطه با رویکرد این شبکه نسبت به تصمیم یاناکویچ از امتناع از ورود به معاهده با اتحادیه اروپا، این شبکه سعی داشته تا در راستای سیاست رسانه‌ای‌اش و با چارچوب‌سازی اتفاقات و واقعیات، اهداف ذیل را دنبال کند:

الف) ضدیت و مخرب توصیف کردن وارد شدن اوکراین به معاهده تجاری-سیاسی با اتحادیه اروپا؛

ب) دفاع از تصمیم دولت یاناکویچ مبنی بر خروج از معاهده تجاری-سیاسی با اتحادیه اروپا؛

ج) تأکید و برجسته‌سازی مسئله تیره شدن روابط سیاسی-اقتصادی اوکراین با روسیه در صورت وارد شدن اوکراین به معاهده با اتحادیه اروپا؛

۲) ادامه بحران (سقوط دولت یاناکویچ و ایجاد دولت جدید به ریاست

جمهوری پروشنکو):

می‌توان گفت مهم‌ترین مشخصه رویکرد شبکه خبری سی‌ان‌ان در تحولات ۲۰۱۴ اوکراین، تسریع سقوط دولت روس‌گرای یاناکویچ از طریق ظالم و ناکارآمد نشان دادن آن از طرفی و نیز دفاع و روی خوش نشان دادن به روی کار آمدن رئیس‌جمهور غرب‌محور در اوکراین همچون پروشنکو از طرف دیگر بوده است. همچنین شبکه سی‌ان‌ان سعی داشته تا تحول سیاسی صورت گرفته در اوکراین را برای مخاطبانش قانونی و در جهت خواسته‌های مردم اوکراین چارچوب‌سازی نماید. در این راستا شبکه خبری سی‌ان‌ان در خبری در این باره می‌آورد:

"هرروزه از آغاز تظاهرات اکرین تا سقوط دولت شاهد سرکوب بی‌رحمانه تظاهرات مردم بودیم. یاناکویچ سعی داشت تا به هر وسیله‌ای خود را بر سر قدرت حفظ کند. این قساوت به حدی بود که در روز ۲۰ فوریه وی به تک‌تیراندازها^۱ دستور داد تا بدون هدف به سمت معترضان شلیک کنند که این امر به کشته شدن تعداد زیادی از آنان منجر شد..." (Motyl, CNN, 17 March 2014).

با روی کار آمدن پترو پروشنکو، شبکه سی ان ان ضمن دفاع از رئیس‌جمهور غرب‌گرای اکرین، سعی داشته تا انتخاب وی را مثبت و آینده اکرین را در صورت قرار گرفتن این کشور در محور غرب، روشن و سازنده بازنمایی کند؛ در این رابطه سی ان ان در خبری می‌آورد:

"نطق قاطع و مصمم پروشنکو در صحن مجلس، آینده روشنی را برای مردم کشور اکرین نوید می‌دهد... وی همچنین قول سرمایه‌گذاری اقتصادی و رشد را در مناطق شرقی داده و اعلام کرد الحاق کریمه به روسیه را به رسمیت نمی‌شناسد" (CNN, 7 June 2014).

به‌طور کلی می‌توان مواضع و اهداف شبکه سی ان ان در خصوص تظاهرات مردم، سقوط دولت یاناکویچ و تغییر قدرت سیاسی در اکرین را که از طریق چارچوب سازی و بازنمایی رسانه‌ای خود به دنبال آن‌ها بوده، موارد ذیل ذکر کرد:

الف) تخریب چهره عمومی دولت یاناکویچ از طریق بازسازی سرکوب ظالمانه مردم و ناکارآمد نشان دادن آن و نیز مثبت دانستن تحولات سیاسی در رأس نظام اجرایی اکرین؛

ب) تأکید و حمایت ضمنی و نیز صریح از روی کار آمدن دولت غرب محور پروشنکو؛

از مله واردی که در رابطه با سیاست شبکه راشاتودی در مورد اعتراضات مردم بر ضد دولت یاناکویچ، سقوط آن و روی کار آمدن دولت جدید پروشنکو در رأس نظام اجرایی اوکراین به چشم می‌خورد و این شبکه سعی داشته مطالب را در این راستا بازنمایی و چارچوب‌سازی کند، غیرقانونی دانستن اعتراضات و نیز تحولات سیاسی نظام اجرایی کشور اوکراین بوده است. در این رابطه شبکه راشاتودی در خبری می‌آورد:

"پس از یک هفته از شروع ناآرامی‌ها در اوکراین، شهرها و خیابان‌های این کشور به صحنه درگیری بین معترضان و پلیس ضد شورش اوکراین مبدل گشته است. این امر در پی امتناع آرام و بی‌سروصدای یاناکویچ از انعقاد معاهده تجاری-سیاسی با اتحادیه اروپا صورت گرفت که در پی آن افزایش گردهمایی‌های خیابانی و مسلح شدن معترضان به تجهیزات و درگیری با پلیس و نیز فراخوان اینترنتی آنان برای تسخیر ساختمان‌های دولتی، این امر پلیس اوکراین را لاجرم به تحدید و کنترل اجتماعات ساخته است" (RT, 30 Nov 2013).

همچنین نکته دیگری که در این رابطه در رویکرد شبکه راشاتودی به چشم می‌خورد، اشاره به نقش و توطئه کشورهای خارجی در برنامه‌ریزی و دامن زدن به موج اعتراضات ضد دولتی در اوکراین بود. در این رابطه شبکه راشاتودی در گزارشی می‌نویسد:

"شرایط نابسامان و بحران داخل اوکراین در حالی روند عادی کل کشور اوکراین را متأثر و دچار فلجی ساخته که مقامات اتحادیه اروپا نیز سعی دارند بر آتش این بحران بیفزایند. در این رابطه مارتین شوتز رئیس پارلمان اروپا پس از نشست این پارلمان اعلام کرد، چیزی که مشخص است رئیس‌جمهور یک کشور در حکم یک کشور نیست.

کسی بتواند با یاناکویچ مصالحه کند یا خیر، حکومت دیگر با رویکرد [دیگر] بر سر کار خواهد آمد" (RT, 30 Nov 2014).

یکی از موضوعات مهم دیگری که در این رابطه شبکه راشاتودی با تلاش حداکثری سعی داشته آن را در چارچوب سیاست رسانه‌ای‌اش برای مخاطبان خود در سراسر دنیا چارچوب سازی نماید، مربوط به انتقاد و غیرقانونی دانستن دولت موقت در اکراین و متهم کردن آن به انجام اقدامات سرکوب گرایانه و مستبدانه در شرق اکراین به خصوص در قبال روسی تباران این منطقه بوده است. در این رابطه شبکه راشاتودی در خبری می‌نویسد:

"مردم در مناطق شرقی اکراین همچنان روزانه مورد تجاوز و کشتار دولت مرکزی کیف قرار می‌گیرند. روز سه‌شنبه نیروهای نظامی اکراین اقدام به قتل عام ۲۵ زخمی بستری در بیمارستان کرانسنی لیمان واقع در ۱۸ کیلومتری منطقه اسلاویانسک در شرق اکراین کردند. گزارش‌ها حاکی از بازپس‌گیری شهر از نیروهای نظامی منطقه توسط گارد ملی دولتی اکراین پس از درگیری خشونت‌آمیز بین دو جبهه است"

(RT, 5 June 2014).

به‌طور کلی با بررسی اخبار و اطلاعات منتشره در شبکه راشاتودی و تحلیل خبری آن، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که راشاتودی مواضع و اهداف ذیل را در رابطه با دگرگونی سیاسی، سقوط دولت یاناکویچ و نیز روی کار آمدن دولت جدید پروشنکو، دنبال کرده و سعی داشته آن‌ها را در این راستا بازنمایی و چارچوب سازی کند:

الف) متهم کردن معترضان به درگیری خشونت‌آمیز با نیروهای دولتی و نیز غیرقانونی نشان دادن اقدامات آن‌ها؛

جنگ رسانه در بحران اوکراین؛ چارچوب‌سازی ... ۱۵۳

الف) غیرقانونی و ساختگی توصیف کردن تحولات سیاسی در نظام اجرایی کشور اوکراین؛

ب) انتقاد و غیرقانونی دانستن دولت جدید پروشنگو در اوکراین و متهم کردن آن به انجام اقدامات سرکوب‌گرایانه و مستبدانه در شرق اوکراین؛

۳) تحولات شبه‌جزیره کریمه، همه‌پرسی و الحاق آن به روسیه:

آنچه در رابطه با رویکرد شبکه سی ان ان در رابطه با تحولات کریمه در اخبار و گزارش‌های این شبکه و در راستای سیاست غرب محور رانه آن به چشم می‌خورد، بدبینی و غیرقانونی دانستن دخالت و بالآخره الحاق این شبه‌جزیره به روسیه است. در این راستا سی ان ان سعی دارد در اخبار و گزارش‌های خود این امر را برخلاف عرف و حقوق بین‌المللی معرفی و کشور روسیه را به نقض حقوق بین‌الملل متهم کند. در این محور شبکه سی ان ان در یکی از گزارش‌های خود می‌آورد:

"پوتین برخلاف تصورات و البته معاهدات بین‌المللی در روز ۱۸ مارس، شبه‌جزیره کریمه را به خاک روسیه الحاق کرد. بی‌تردید این اقدام برخلاف معاهده بوداپست است که در سال ۱۹۹۴ بین کشورهای روسیه، آمریکا و بریتانیا به امضا رسید و روسیه متعهد شد در ازای خلع سلاح هسته‌ای اوکراین (که در آن زمان سومین زرادخانه هسته‌ای جهان را دارا بود) در جهت معاهده بین‌المللی منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، تمامیت ارضی کشور اوکراین را به رسمیت بشناسد..." (Volkov, CNN, 3 April 2014).

همچنین در این راستا سی ان ان باهدف منفی‌نمایی همه‌پرسی کریمه و الحاق آن به روسیه به‌منزله عملی غیرقانونی و تعرض به خاک اوکراین و تمامیت ارضی آن و نیز

1. Budapest Memorandum

به‌منظور تخریب چهره عمومی دولت روسیه نزد مخاطبان جهانی خود به‌عنوان کشور متجاوز و جهانخواه، در اخبار دیگری در این رابطه می‌آورد:

”در حالی که چشم جهان خیره به لشکرکشی روسیه به شبه‌جزیره کریمه و تسلط بر آن است، اما اکنون این عمل محتمل به نظر می‌رسد که هدف بعدی روس‌ها به‌عنوان قدرت دریایی جهانی، پس از دستیابی به آب‌های گرم، با تسلط بر شبه‌جزیره کریمه، تسلط بر دریای آتلانتیک و تهدید منافع ایالات متحده باشد” (Slayton, CNN, 14 March 2014).

بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت شبکه سی ان ان در رابطه با تحولات شبه‌جزیره کریمه با استفاده از چارچوب سازی رسانه‌ای و خبری، اهداف صریح و نیز ضمنی ذیل را دنبال می‌کند:

الف) غیرقانونی نشان دادن الحاق کریمه به روسیه و ضدیت این امر با حقوق بین‌الملل؛

ب) تخریب چهره عمومی دولت روسیه نزد مخاطبانش در سراسر جهان به‌منزله دولت تمامیت‌خواه، ظالم و متجاوز؛

ج) ساختگی و غیرقانونی نشان دادن همه‌پرسی کریمه؛

از جمله مهم‌ترین منفعی که کشور روسیه توانست در جریان بحران اکرین به آن دست یابد، بازپس‌گیری شبه‌جزیره کریمه از طریق برگزاری همه‌پرسی بود که البته این امر به جبهه‌گیری غرب در مقابل آن و حتی تحریم اقتصادی-سیاسی روسیه انجامید. در این راستا و در مورد رویکرد راشاتودی به اتفاقات و تحولات صورت گرفته و پیش از برگزاری همه‌پرسی در کریمه، این شبکه در گزارش‌هایی سعی داشته تا دولت پس از یاناکویچ را ناتوان و فاقد مشروعیت بر اعمال حاکمیت و اداره شبه‌جزیره کریمه و نیز گرایش مردم آن برای الحاق به روسیه بازنمایی و چارچوب سازی کند. در این رابطه راشاتودی در گزارشی می‌نویسد:

جنگ رسانه در بحران اوکراین؛ چارچوب‌سازی ... ۱۵۵

"فضای سیاسی در شبه‌جزیره کریمه همچنان مه‌آلود است. مقامات کریمه ضمن رد صلاحیت دولت خود خوانده، اعلام کرد هرگونه ایراد و اعمال قانون و همچنین اقدام نظامی در شبه‌جزیره بایستی با اراده و نظر آنان صورت پذیرد. همچنین مقامات کریمه از روسیه خواستار کمک به آنان در جهت حفظ صلح و نظم و امنیت در منطقه هستند...." (RT, 10 March 2014).

یکی از دیگر مواردی که در رابطه با رویکرد شبکه راشاتودی نسبت به تحولات کریمه واضح بوده، آن است که این شبکه برخلاف همتای آمریکایی خود سعی داشته که الحاق کریمه به روسیه را در راستای قانون و حقوق بین‌الملل و اقدامات روسیه در آن را برای مخاطبانش جزء حقوق مشروع این کشور چارچوب‌سازی کند. در این راستا راشاتودی در یکی از خبرهای خود می‌آورد:

"بی‌تردید شبه‌جزیره کریمه همواره جزء خاک روسیه بوده است که حالا بعد از ۲۳ سال به این کشور بازگردانده شد. به گفته سرگی ناریشگین، رییس دوما، بعد از فروپاشی شوروی، [برای الحاق] کریمه به کشور تازه استقلال یافته اوکراین در این منطقه همه‌پرسی شکل گرفت که ۹۳ درصد مردم کریمه با این امر مخالفت کردند، اما برخلاف نتیجه همه‌پرسی و در ضعف سیاسی-نظامی شوروی، این منطقه به اوکراین ملحق شد. اما امروز این منطقه با خواست مردم این منطقه به مکان اصلی خود بازگشت" (RT, 20 Sep 2014).

یکی دیگر از مواردی که در رابطه با تحولات شبه‌جزیره کریمه و بازنمایی و چارچوب‌سازی آن توسط شبکه راشاتودی به چشم می‌خورد، انتقاد و نامعقول دانستن جبهه‌گیری غرب در قبال روسیه پس از الحاق کریمه به این کشور بوده است. در این

1. Self-Proclaimed

رابطه شبکه راشاتودی در یکی از خبرهای خود که در آن در طی مصاحبه‌ای با نیکولاس ماندورو، رئیس‌جمهور کاستاریکا انجام داده است، می‌نویسد:

"همه ما می‌دانیم که شروع و ریشه‌های بحران اکرین ناشی از سیاست‌های ضد روسی آمریکا و برخی کشورهای اروپایی بوده است. در مورد کریمه و تحولات آن نیز بی‌تردید آن‌ها به دنبال تخریب روسیه هستند چرا که آمریکا و متحدان غربی‌اش در قبال همه‌پرسی کریمه در مقایسه با همه‌پرسی شبه‌جزیره فاکلند و نیز کوزوو، سیاست یک بام و دو هوا را دنبال می‌کنند. زیرا آن‌ها جدایی کوزوو از صربستان در ۱۰ سال پیش و نیز استقلال فاکلند را که در آمریکا واقع شده قانونی دانسته، اما انتخاب مردم کریمه را برای پیوستن به روسیه غیرقانونی می‌دانند" (RT, 20 March 2014).

به‌طور کلی با توجه به بررسی خبرها و تحلیل گفتمان متون خبری راشاتودی در رابطه با تحولات کریمه می‌توان گفت، این شبکه در راستای سیاست رسانه‌ای‌اش اهداف ذیل را دنبال کرده و سعی کرده تا مطالب را در این محور برای مخاطبانش چارچوب سازی کند.

الف) قانونی نشان دادن همه‌پرسی الحاق کریمه به روسیه و مشروعیت آن از لحاظ حقوق بین‌الملل؛

ب) مثبت ارزیابی کردن این تحول سیاسی برای آینده کریمه و نیز تأکید بر تمایل مردم این منطقه برای الحاق به روسیه؛

ج) انتقاد از دولت جدید اکرین و نیز غرب برای جبهه‌گیری و مقابله با الحاق کریمه به روسیه؛

1. Double Standard

۴) ابعاد بین‌المللی بحران (حضور و مداخله غرب و روسیه در بحران، تحریم

روسیه توسط غرب و شکل‌گیری دو جبهه رودرروی یکدیگر):

دیگر موضوعی که تلاش شبکه سی ان ان در جهت چارچوب‌سازی و بازنمایی اتفاقات و وقایع اکرین برای مخاطبانش در جهت هدایت شده و دلخواه را نشان می‌دهد، ابعاد بین‌المللی آن و بویژه حضور و مداخله روسیه در اکرین به‌منزله قدرت منطقه‌ای و همسایه شرقی اکرین می‌باشد. اعتقاد بر آن است که شبکه سی ان ان در اخبار و گزارش‌های متعدد و پرشمار خود سعی داشته تا کشور روسیه را سرمنشأ خارجی بحران معرفی کرده و سیاستمداران آن را به ماجراجویی و به دست آوردن منافع متهم گرداند. در این رابطه شبکه سی ان ان در گزارشی می‌آورد:

"یک سال از حمله روسیه به کریمه و الحاق این منطقه به روسیه می‌گذرد. سؤال اینجاست که آیا با رفتار منفعلانه اتحادیه اروپا، ناتو و دولت اوپاما، آیا روسیه به فکر لشکرکشی به دیگر مناطق اکرین نخواهد بود. سؤالی که قطعاً پوتین در آستانه نشست مینسک در روز چهارشنبه (۲۰۱۵) از خود می‌پرسد آن است که چرا اصلاً او باید اقدامات خود را متوقف گرداند؟ بی‌تردید به آن دلیل نیست که پوتین فرد باهوشی است، بلکه وی فردی بدبین، نامطمئن و جسور است. وی رقبا و جامعه بین‌الملل را منفعل یافته است" (Tisdall, CNN, 10 Feb 2015).

همچنین سی ان ان در ادامه گزارش در سایت خبری خود می‌نویسد:

"به‌منظور جلوگیری از تعرضات پوتین، ایالات متحده بایستی پیامدهای فوری و سنگین اقتصادی در بخش‌های مالی، انرژی و دفاعی بر روسیه تحمیل کند. همچنین بایستی تحریم‌ها علیه مقامات دولتی که منجر به الحاق غیرقانونی کریمه به روسیه شدند را افزایش داد. پوتین

بایستی بداند اقدامات متعرضانه دیگر موجب هزینه‌های بیشتری برای وی خواهد شد" (Ayotte&Roskam, CNN, 25 May 2014).

به‌طور کلی و با بررسی اخبار منتشره سی‌ان‌ان در رابطه با ابعاد بین‌المللی بحران و سیاست سی‌ان‌ان نسبت به این امر بخصوص در مورد حضور و مداخله روسیه در اکراین، می‌توان ادعا کرد که این شبکه سعی داشته تا اهداف ذیل را با ابزار بازنمایی و چارچوب سازی حوادث برای مخاطبانش دنبال کند:

الف) متهم کردن روسیه در ایجاد بحران اکراین و ماجراجویی آن در این کشور؛
ب) تأکید بر لزوم تحریم علیه روسیه به‌منظور جلوگیری از اقدامات یک‌جانبه و خصمانه آن؛
ج) تخریب چهره عمومی دولت روسیه از طریق بازنمایی آن به‌عنوان قدرت متجاوز و منفعت‌طلب؛

آنچه از تحلیل گفتمان اخبار منتشره در شبکه راشاتودی در رابطه با ابعاد بین‌المللی بحران و رویکرد این شبکه نسبت به آن به ذهن مبادرت می‌کند آن است که راشاتودی سعی داشته تا با بازنمایی و چارچوب سازی حوادث اکراین از آغاز تاکنون، اولاً غرب را به دلیل مداخله در امور اکراین مسئول شروع و ادامه بحران اکراین معرفی کرده و ثانیاً اتهامات را در این خصوص از روسیه برگردانده و انتقادات به سیاست‌های این کشور از سوی جامعه بین‌الملل خنثی نمایند. در این خصوص راشاتودی در یکی از اخبار منتشره در سایت خبری خود می‌نویسد:

"آنچه در رابطه با سیاست ایالات‌متحده در قبال اکراین واضح و مبرهن است آن است که ایالات‌متحده با اتخاذ سیاست‌های خصمانه، به دنبال منافع خود در این منطقه است و این در حالی است که هیچ‌گونه نیروی نظامی روسی خارج از مرزهای این کشور وجود ندارد. به قول پوتین، ایالات‌متحده در تمام نقاط دنیا و کیلومترها دورتر از مرزهای خود دارای پایگاه‌های نظامی است که تهدیدی علیه دیگر کشورهاست و

این در حالی است که آن‌ها روسیه را به قانون‌شکنی متهم می‌کنند"
(RT, 5 June 2014).

دیگر هدفی که در سیاست و رویکرد شبکه راشاتودی نسبت به ابعاد بین‌المللی بحران اکرین به چشم می‌خورد، تلاش این شبکه در غیرقانونی دانستن تحریم اقتصادی-سیاسی روسیه توسط غرب و نیز ناکارآمد نشان دادن آن‌ها برای روسیه بوده است. در این رابطه راشاتودی در سایت خبری خود می‌نویسد:

"آمریکا و اتحادیه اروپا برخلاف عرف و حقوق بین‌الملل اقدام به تحریم روسیه کرده‌اند. اما این تحریم‌ها در وهله اول غرب را متضرر خواهد کرد. همچنین با آمادگی کاخ سفید برای اجرای دور سوم تحریم‌ها علیه روسیه، ولادیمیر پوتین اعلام کرد این تحریم‌ها پیامد معکوسی برای روسیه داشته و موجب رشد اقتصادی کشور خواهد شد"
(RT, 24 April 2014)

به‌طورکلی و در رابطه با بررسی‌های صورت گرفته و تحلیل گفتمان اخبار منتشره از شبکه راشاتودی در رابطه با ابعاد بین‌المللی بحران و جبهه‌گیری غرب در قبال آن می‌توان:

الف) متهم کردن و نیز مسئول دانستن غرب نسبت به شروع و ادامه بحران اکرین؛

ب) غیرقانونی دانستن تحریم اقتصادی-سیاسی روسیه توسط غرب و نیز ناکارآمد نشان دادن آن؛

ج) دور کردن ابهامات و اتهامات از روسیه و مقابله با تلاش رسانه‌های غربی از جمله سی‌ان‌ان در تخریب چهره عمومی دولت روسیه

۵- توافقنامه آتش‌بس مینسک و موارد نقض آن از منظر سی‌ان‌ان و

راشاتودی:

توافقنامه آتش‌بس ۱۲ ماده‌ای "مینسک" در سپتامبر ۲۰۱۴ بین دولت اوکراین و گروه‌های جدایی طلب شرق اوکراین و طرفدار روسیه به پیشنهاد پروشنکو، رئیس‌جمهور اوکراین در محل مینسک، پایتخت کشور بلاروس به امضا رسید. مفاد این آتش‌بس از جمله عدم انجام عملیات خصمانه نظامی دو طرف علیه یکدیگر در دونتسک و لوهانسک، رعایت حق نظارت بین‌المللی بر آتش‌بس، تبادل اسیران، اجازه ورود کمک‌های بشردوستانه به این منطقه و ... می‌باشد.

آنچه در رابطه با انعکاس خبری شبکه سی‌ان‌ان به چشم می‌خورد، متهم کردن روسیه و اقدامات این کشور در شکسته شدن معاهده آتش‌بس مینسک بوده است. در این رابطه این شبکه در گزارشی می‌نویسد:

"پس از پنج ماه درگیری سخت میان دولت اوکراین و گروه‌های جدایی طلب طرفدار روسیه در شرق اوکراین و پس از امضای قرارداد صلح مینسک، سؤال اینجاست که آیا با توجه به رویکرد خصمانه روسیه در قبال مسائل و تحولات شرق اوکراین، این قرارداد پای برجا خواهد ماند یا خیر؟" (CNN, 27 Sep. 2014).

در این رابطه و باهدف برجسته‌سازی نقش روسیه به‌عنوان عامل بحران‌زا در شرق اوکراین و چارچوب سازی مسائل آن در این راستا شبکه سی‌ان‌ان در خبر دیگری در این رابطه می‌آورد:

"سلیل شتی^۱ دبیر کل سازمان عفو بین‌الملل در راستای به انزوا کشیده شدن قرارداد آتش‌بس مینسک، جدایی طلبان شرق اوکراین را به انجام جنایت

1. SalilShetty

جنگی متهم کرد. وی روسیه را به عنوان مسئول ایجاد و انجام عملیات گسترده نظامی در شرق اوکراین متهم کرد...” (CNN, 7 Sep. 2014). سی‌ان‌ان در گزارش دیگری در این رابطه و با استناد به سخنان الین لینز، سخنگوی پنتاگون و در راستای انتقاد از روسیه و مسئول دانستن این کشور به‌عنوان عامل نقض معاهده آتش‌بس مینسک آورده:

”روسیه همچنان با ارسال سلاح‌های مرگبار به گروه‌های جدایی‌طلب شرق اوکراین و آموزش و حمایت همه‌جانبه از آنان، تعهدات خود در آتش‌بس مینسک را زیر پای گذاشته و به درگیری‌ها در این منطقه دامن می‌زند” (CNN, 21 Apr. 2015).

به‌طورکلی می‌توان اهداف شبکه سی‌ان‌ان در رابطه با قرارداد آتش‌بس مینسک را با موارد زیر توصیف کرد:

- ۱- چارچوب‌سازی درگیری‌ها در جهت برجسته‌سازی نقش روسیه به‌عنوان عامل گسترش درگیری‌ها در شرق اوکراین؛
- ۲- تخریب چهره عمومی دولت روسیه از طریق بیان انتقادات نسبت به رویکرد آن به مسائل شرق اوکراین در نزد مخاطبان این شبکه؛
- ۳- مسئول دانستن و متهم کردن گروه‌های جدایی‌طلب شرق اوکراین و هوادار روسیه به ارتکاب به جرائم جنگی و کشتارهای صورت گرفته در این منطقه. اعتقاد بر آن است که شبکه راشاتودی در رابطه با موضوعات مختلف قرارداد مینسک، سعی داشته تا غرب را مسئول برهم خوردن آتش‌بس مینسک و گسترش درگیری‌ها در شرق اوکراین معرفی کند. در این رابطه شبکه راشاتودی در خبری می‌آورد:

”کاخ سفید در حالی روسیه را عامل کم‌اثر شدن آتش‌بس مینسک می‌داند که ایالات‌متحده با اعزام نیروهایی جهت آموزش به گارد ملی

اکراین^۱ به شرق اکراین، بر ناامنی این منطقه، احتمال درگیری میان دو طرف و بی‌اعتباری معاهده مینسک می‌افزاید" (RT, 23 Apr. 2015).

این شبکه در این راستا و در ادامه این گزارش می‌نویسد:

"روسیه عقیده دارد که این امر قطعاً موجب جلوگیری از عملی شدن معاهده صلح میان دولت اکراین و جدایی‌طلبان شرق این کشور خواهد گردید."

همچنین شبکه راشاتودی در خبر دیگری می‌نویسد:

"غرب در حالی روسیه را عامل شکست قرارداد آتش‌بس و ایجاد ناامنی در شرق اکراین معرفی می‌کند که ما هم اکنون شاهد گروه‌های آموزش‌دهنده و پشتیبانی‌کننده نیروهای دولت اکراین از کشورهای ایالات متحده، انگلیس و کانادا هستیم. غرب بی‌تردید با این اقدامات درصدد جلوگیری از نزح‌گیری گروه‌های مخالف دولت اکراین در این مناطق است" (RT, 17 Apr. 2015).

به‌طور کلی می‌توان رویکرد اهداف شبکه راشاتودی در قبال معاهده آتش‌بس مینسک را در موارد ذیل دانست:

- ۱- انتقاد به غرب و رسانه‌های غربی به دلیل متهم کردن روسیه به‌عنوان عامل به انزوا کشیده شدن مفاد قرارداد آتش‌بس مینسک.
- ۲- مسئول دانستن غرب در شکسته شدن قرارداد آتش‌بس مینسک.

نتیجه‌گیری

یکی از متغیرهای واسطه‌ای در بحران اکراین (۲۰۱۴) نقش رسانه است. بحران ۲۰۱۴، اکراین نشان داد که رسانه‌ها می‌توانند با بزرگ‌نمایی یک حادثه، مشروعیت زدایی،

جنگ رسانه در بحران اکرین؛ چارچوب‌سازی ... ۱۶۳

ناکارآمد نمایی، وابسته نشان دادن و بی‌رحم جلوه دادن حکومت مستقر و غیره، زمینه سقوط یک حکومت قانونی (در اینجا پاتاکوویچ) را فراهم کنند. با شروع و امتداد بحران اکرین از اواخر سال ۲۰۱۳ تاکنون، اعتقاد بر آن است که رسانه‌های خبری مورد بررسی در این مقاله همواره تلاش داشته‌اند که با استفاده از تریبون خبری این دو شبکه و با استفاده از تاکتیک چارچوب‌سازی و دروازه‌بانی اطلاعاتی به‌عنوان ابزار قدرت نرم در کنار سایر ابزار نظامی - سیاسی در بحران اکرین بر رقیب (غرب در برابر روسیه و بالعکس) برتری یافته و منافع خود را دنبال کنند. برای مثال سی‌ان‌ان با خروج یاناکویچ از محور غرب در نتیجه امتناع از امضای معاهده تجاری با اتحادیه اروپا تلاش می‌کرد تا با تخریب چهره عمومی دولت وی و همراهی با موج اعتراضات، در راستای بازگشت وی از این تصمیم و فاصله گرفتن از محور روسیه و بالاخره کمک به تغییر و تحولات سیاسی و روی کار آمدن دولت غرب‌گرا همچون پروشنکو عمل کند. راشا تو دی هم با چشم بستن بر واقعیات، سعی کرد برای مخاطب خود، انقلابیون جنبش میدان را یک‌مشت فاشیست برچسب بزند.

اوج نقش‌آفرینی این دو شبکه را در بحران اکرین می‌توان در اثنای همه‌پرسی و الحاق شبه‌جزیره کریمه به روسیه مشاهده کرد. آنچه با بررسی خبری در این رابطه به چشم می‌خورد آن است که درحالی که شبکه سی‌ان‌ان سعی می‌کرد این امر را مخالف حقوق بین‌الملل، غیرقانونی و نیز روسیه و پوتین را منفعت‌طلب، خودخواه و قانون‌شکن معرفی کند، راشاتودی الحاق کریمه را امری قانونی و مطابق با خواسته‌های شهروندان این منطقه و نیز غرب را مسئول ایجاد بحران برای مخاطبانش بازنمایی می‌کرد.

در ابعاد بین‌المللی و نقض توافقنامه مینسک نیز آنچه از تجزیه و تحلیل اخبار منتشره از تریبون دو شبکه سی‌ان‌ان و راشاتودی به چشم می‌خورد، کاربرد آن‌ها به‌عنوان ابزار مقابله و مخاصمه با حریف (غرب و روسیه) با یکدیگر و ضربه زدن

به‌طرف مقابل باهدف قرار دادن افکار عمومی بوده است. بدین ترتیب می‌توان گفت این دو شبکه سعی کرده‌اند تا باهدف قرار دادن طرز فکر، ادراک و برداشت‌های مخاطبان خود در سراسر جهان و با تکنیک بازنمایی و چارچوب سازی اطلاعاتی در بحران اکرین، اولاً به‌عنوان ابزاری برای مشروعیت بخشی به سیاست‌ها و تصمیمات حامیان و کشورهای خود عمل کنند، ثانیاً با تحت تأثیر قرار دادن افکار عمومی در ابعاد داخلی و بین‌المللی، به اهداف رسانه‌ای خود جامه عمل بپوشانند که در بحران اکرین، هدف اصلی تخریب چهره روسیه و موجه و مشروع نشان دادن شورش مردم اکرین علیه حکومت پاناکویچ بود.

بی‌تردید بحران اکرین (۲۰۱۴) ریشه‌های عمیق تاریخی داشته است، ولی بی‌تردید رسانه‌ها در آغاز، ادامه و فرجام آن نقش بسزایی داشته و موضع‌گیری‌های سی ان ان و راشا تو دی نشان داد که دولت‌ها از رسانه به‌عنوان ابزاری جهت پیشبرد اهداف سیاسی خود بهره می‌برند.

منابع

- ایمان، محمدتقی؛ نوشادی، محمودرضا. (۱۳۹۰)، "تحلیل محتوای کیفی"، پژوهش، سال سوم، شماره دوم، پاییز و زمستان.
- بروجردی علوی، مهدخت (۱۳۸۰). "دروازه‌بانی خبر چیست و دروازه‌بانان کیست‌اند؟"، روزنامه‌نگاری حرفه‌ای، مجموعه مقالات، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
- پرید مور، جف. (۱۳۸۳)، *الفبای کار در رسانه‌ها*، ترجمه: بیتا غفاری، تهران: موسسه انتشاراتی روزنامه ایران.
- سلطانی‌فر، محمد؛ شهناز هاشمی. (۱۳۸۲). *پوشش خبری*، تهران: انتشارات سیمای شرق.

جنگ رسانه در بحران اکرین؛ چارچوب‌سازی ... ۱۶۵

- عباسی، حجت‌الله. (۱۳۸۲)، "دروازه‌بانی خبر در تلویزیون"، *ماهنامه افق* (ماهنامه تخصصی آموزش معاونت سیاسی)، سال چهارم، شماره ۴۵.
- محسنیان راد، مهدی. (۱۳۸۴)، *ارتباط شناسی*، تهران: انتشارات سروش
- مهدی زاده، سیدمحمد. (۱۳۸۹)، *نظریه‌های رسانه: اندیشه‌های رایج و دیدگاه‌های انتقادی*، تهران: نشر همشهری.
- نصراللهی، اکبر. (۱۳۸۲)، "دروازه‌بانی خبر در رسانه"، *ماهنامه افق*، سال چهارم، شماره ۴۵.
- واعظی، احمد. (۱۳۸۹)، *درآمدی بر هرمنوتیک*، تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

- Ahmed, Saeed & Others (20 Feb. 2014), "20 Questions, What's Behind Ukraine Political Crisis", CNN, at: <http://edition.cnn.com/2014/02/18/world/Europe/Ukraine-Protests-Explainer/index.html?hpt=hpt1>
- Cissel, Margaret (2012). "Media Framing: A Comparative Content Analysis On Media Stream and Alternative News Coverage of Occupy Wall Street", *The Elon Journal of Undereducated Researching Communications*, Vol.3, No.1.
- CNN (21 April 2015), "Russia Alleged Incursion and the Threat?", at: <http://edition.cnn.com/2015/04/05/world/europe/ukraine-crisis>
- CNN (27 September 2014), "Will Minsk Ceasefire Deal Bring Peace to Eastern Ukraine?", at: <http://edition.cnn.com/2014/02/07/world/europe/ukraine-peace-deal/index.html>

- CNN (7 September 2014), “Artillery Barrages in Southeastern Ukraine Raise Questions on Ceasefire”, at:
<http://edition.cnn.com/2014/02/06/world/europe/ukraine-crisis/index.html>
- CNN (2014), “Ukraine bloodiest Day: Dozens Dead as Kiev Protesters Regain Territory from Police”, at:
<http://edition.cnn.com/specials/2014/ukraine/index.html?hpt=hp-in-the-news/>
- De Vreese, Claes H. (2005). “News Framing: Theory and Typology”, Information Design Journal + Document Design 13(1), John Benjamins Publishing Company.-Ghitis, Frida (20 Feb. 2014), “Ukraine, Sochi”, CNN, at:
<http://edition.cnn.com/2014/02/19/opinion/ghitis-ukraine-sichi/index.html>
- Gunter, John(2000), **Inside Russia Today**, HarperCollins; First Edition.
- Motyl, Alexander J. (17 March 2014), “Putin war in Ukraine”, CNN, at:
<http://edition.cnn.com/2014/03/14/opinion/putin-war-in-ukraine/index.html>
- RT (23 April 2015), “US Military Instructors in Eastern Ukraine-Combat Zone” at: <http://rt.com/news/250809-ukraine-ceasefire-violations-osce>
- RT (17 April 2015), “US Military Instructors in Ukraine Undermine Minsk Peace Deal” at: <http://rt.com/news/250769-us-instructors-undermine-ukraine>
- RT (5 June 2014), “Dozens Feared Killed in Ukrainian Military Assault on Hospital”, at: <http://rt.com/news/163748-hospital-dead-army-ukraine>.
- RT (5 June 2014), “Russia Troops in Ukraine? Got Any Proof?”, at:

- <http://rt.com/news/163676-putin-ukraine-french-us/>
- RT (4 June 2014), “181 People Killed, 203 Injured in Kiev Military in Eastern Ukraine”, at: <http://rt.com/news/163308-killed-injured-eastern-ukraine>.
 - RT (20 April 2014), “Sanctions Not Effective in the Modern World”, at: <http://rt.com/business/154576-sanctions-not-effective-putin>.
 - RT (20 March 2014), “Nicolas Maduro: Ukrainian Crisis is Response to US and EU anti-Russian Policy”, at: <http://rt.com/interview/ukraine-crisis-us-russia-144/>
 - RT (10 March 2014), “Moscow Denounces Gun Attack on Pro Russian Activists in Eastern Ukraine”, at: <http://rt.com/news/kharakov-gun-attack-denounced-842>.
 - RT (2014), “Ukraine Annexed Crimea 23 Years Ago”, at: <http://rt.com/politics/165300-russia-ukraine%20-crimea-claims>.
 - RT (30 Nov. 2013), “Ukraine Rejects EU Deal 30 Nov.”, at: <http://rt.com/news/ukraine-rejects-eu-deal-473/>
 - RT (25 Nov. 2013), “No Benefits, Just Loses: Reasons Why Ukraine Stepped Away From The EU”, at: <http://rt.com/business/5-reasons-ukraine-eu-155/>
 - Satter, David (21 April 2014), “Opinion: Russia Euphoria Over Crimea Wont Last”, CNN, at: <http://edition.cnn.com/2014/03/31/opinion/russia-euphoria-crimea/index.html>
 - Shah, Anup (2007), “Media Reporting, Journalism and Propaganda”, **Global Issue**, at: <http://globalissue.org>
 - Slayton, David (14 March 2014), “Russia via US”, CNN, at:

<http://edition.cnn.com/2014/03/14/opinion/slayton-rosen-us-article/index.com>

– Stent, Angela (4 March 2014), “Ukraine End Game and Why the West May Have A Hard Time Stopping Time”, CNN, at:

<http://edition.cnn.com/2014/03/03/opinion/stent-putin-ukraine-russia-endgame/index.html>

– Tisdall, Simon (10 Feb. 2015), “Ukraine Putin”, CNN, at:

<http://edition.cnn.com/2015/02/09/opinion/ukraine-putin-opinion-tisdall/index.html>

– Volkov, Leonid (3 April 2014), “Is Vladimir Putin Irrational?”, CNN, at:

<http://edition.cnn.com/2014/04/03/opinion/volkov-russia-ukraine/index.html>

Archive of SID